UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Hof van Justitie legt de online reclame sector het vuur aan de schenen

Ausloos, J.

Publication date
2024
Document Version
Final published version
Published in
Privacy & Informatie

Link to publication

Citation for published version (APA):
Ausloos, J. (2024). Hof van Justitie legt de online reclame sector het vuur aan de schenen. 13. Case note on: Hof van Justitie van de Europese Unie, 7/03/24, C-604/22, ECLI: EU:C:2024:214. *Privacy & Informatie*, (2), 81-82.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:05 Sep 2026

Hof van Justitie legt de online reclame sector het vuur aan de schenen

*Jef Ausloos**

13

De gerichte reclameindustrie ligt al jarenlang onder vuur vanwege flagrante schendingen van het privacy- en gegevensbeschermingsrecht. In een recente beslissing van het Hof van Justitie EU van 7 maart 2024 wordt belangrijke vooruitgang geboekt in het stellen van grenzen aan het verzamelen en delen van persoonsgegevens in de schimmige online gerichte reclameindustrie.[1] Het Hof schept met name meer duidelijkheid over het begrip persoonsgegeven en gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid.

De zaak begon vijf jaar geleden, met een reeks klachten tegen de in België gevestigde 'IAB Europe'. IAB Europe vertegenwoordigt een diverse groep bestaande uit ondernemingen en organisaties in de digitale reclame- en marketingsector op Europees niveau. In het licht van de inwerkingtreding van de AVG in 2018 ontwikkelde IAB Europe het zogenaamde *Transparency & Consent Framework* (TCF): 'een standaard die bestaat uit richtsnoeren, instructies, technische specificaties, protocollen en contractuele verplichtingen die zowel aanbieders van een internetsite of applicatie als gegevensmakelaars of reclameplatformen in staat stellen om rechtmatig persoonsgegevens van gebruikers van een internetsite of applicatie te verwerken.'[2]

Hiermee probeert TCF naleving van de AVG te vergemakkelijken in de context van *Real Time Bidding* en het *OpenRTB*-protocol in het bijzonder. OpenRTB is een van de meestgebruikte protocollen voor *Real Time Bidding* en voorziet in de technische standaarden voor communicatie tussen aanbieders van advertentieruimte, uitgevers en concurrerende kopers van advertentieruimte (het belangrijkste alternatief voor OpenRTB – *Author-Authorized Buyers* – wordt door Google aangeboden). IAB Europe heeft het TCF ontwikkeld met het uitdrukkelijke doel om de verwerking van persoonsgegevens in *OpenRTB* in overeenstemming te brengen met de AVG en ePrivacyrichtlijn. Kort samengevat voorziet TCF erin om individuele toestemmingsvoorkeuren betreffende gerichte reclame te bewaren (dewelke men doorgaans invoert via een pop-upvenster bij het bezoeken van een website of app). Die voorkeuren worden gecodeerd en opgeslagen in een zogenaamde '*Transparency & Consent String*' (TC-String), om vervolgens gedeeld te worden met andere spelers binnen het OpenRTB-systeem.

Omdat dit systeem belangrijke vragen opwierp betreffende de naleving van de AVG, dienden enkele digitale rechtenorganisaties en individuen[3] een reeks klachten in bij de Belgische Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA). Als leidende toezichthouder startte de GBA in 2019 een onderzoek wat vervolgens tot een beslissing leidde in februari 2022. Deze beslissing – een gezamenlijk besluit, goedgekeurd door de 21 nationale toezichthouders die betrokken waren via het samenwerkings- en coherentiemechanisme in artikel 60-63 AVG – beschouwde IAB Europe als een verwerkingsverantwoordelijke en legde enkele corrigerende maatregelen en een administratieve boete op. IAB Europe ging hiertegen in beroep omdat zij betwistten als verwerkingsverantwoordelijke beschouwd te kunnen worden, alsook dat de TC-string persoonsgegevens zou omvatten. Het zijn net deze twee vragen die de Belgische rechter vervolgens naar Luxemburg stuurde met het verzoek om verduidelijking. Kort samengevat werd gevraagd of:

1. Een tekenreeks die de voorkeuren van een internetgebruiker in verband met de verwerking van zijn persoonsgegevens op gestructureerde en machine-leesbare manier capteert, een persoonsgegeven is in de zin van artikel 4.1 AVG; en of het een verschil maakt of de 'normerende sectororganisatie' [IAB Europe] zelf (geen) wettelijke toegang heeft tot de respectievelijke gegevens?
2. Een normerende sectororganisatie [IAB Europe] als verwerkingsverantwoordelijke gekwalificeerd moet worden, wanneer zij aan haar leden een standaard voor het beheer van toestemming aanbiedt die naast een bindend technisch kader, voorschriften bevat waarin gedetailleerd wordt bepaald hoe deze toestemmingsgegevens, die persoonsgegevens uitmaken, opgeslagen en verspreid moeten worden?
   - Maakt het uit of de sectororganisatie zelf (geen) wettelijke toegang heeft tot de respectievelijke gegevens?
   - Strekt de potentiële (gezamenlijke) verwerkingsverantwoordelijkheid zich automatisch uit naar de daaropvolgende verwerkingen door derden waarvoor de voorkeuren van de internetgebruikers [werden] bekomen?

---

* Jef Ausloos is redactielid van dit tijdschrift

1 HvJ EU 7 maart 2024, C-604/22, ECLI:EU:C:2024:214.
2 Randnummer 21.
3 Waaronder de auteur.

Wat betreft de eerste vraag verwijst het Hof naar de ruime betekenis van het begrip persoonsgegevens, zoals bedoeld door de Uniewetgever, en ook uitgelegd in eerdere rechtspraak (met name EU:C:2016:779, EU:C:2023:369, EU:C:2023:501 en EU:C:2023:949). De TC-string bevat de persoonlijke voorkeuren van een specifieke gebruiker met betrekking tot zijn/haar toestemming, en kan daarenboven ook gecombineerd worden met aanvullende gegevens – met name een IP-adres – die het mogelijk maken gebruikers te identificeren. Het is daarbij irrelevant dat IAB Europe zelf in de mogelijkheid is om de TC-string aan een IP-adres te kunnen koppelen. Kortom, de eerste vraag wordt positief beantwoord door het Hof, de TC-string moet als persoonsgegeven aangemerkt worden.

Bij het beantwoorden van de tweede vraag onderlijnt het Hof de ruime definitie van het begrip verwerkingsverantwoordelijke in artikel 4.7 AVG. Bovendien, en zoals ook blijkt uit eerdere rechtspraak (EU:C:2018:388, EU:C:2018:551 en EU:C:2023:949), kan het begrip betrekking hebben op meerdere deelnemers aan een verwerking – 'gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid'. Het doet er daarbij niet toe of alle deelnemers ook effectief toegang hebben tot de desbetreffende persoonsgegevens, noch dat er een formele overeenkomst bestaat over doel en middelen. Anderzijds betekent gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijkheid niet automatisch gelijkwaardige verantwoordelijkheid tussen alle betrokken partijen. In het licht van bovenstaande stelt het Hof dat IAB Europe (gezamenlijke) verwerkingsverantwoordelijke is voor de verwerking van persoonsgegevens in de TC-string, daar zij samen met haar leden het doel van die verwerkingen vaststelt. Echter, deze verantwoordelijkheid strekt zich niet uit tot latere verwerkingen door derden.

Samengevat kan gesteld worden dat het Hof met deze uitspraak een belangrijke slag heeft toegediend aan de online reclamesector. Na jarenlang actievoeren door talloze organisaties over de hele wereld lijkt nu stilaan een einde te komen aan het 'wilde westen' van gerichte reclame online, en de surveillance-infrastructuur die daarvoor is opgezet. De uitspraak zal allicht ook bredere gevolgen hebben, met name voor platformverantwoordelijkheden. Zo wordt heel duidelijk verantwoordelijkheid geplaatst bij IAB Europe als architect of ontwerper van een heel ecosysteem dat AVG-overtredingen mogelijk maakt, ongeacht of IAB Europe zelf de verwerking uitvoert of toegang heeft tot de respectievelijke persoonsgegevens. Er kan een duidelijke parallel getrokken worden met allerlei online platforms, zoals appstores of sociale netwerken, die eveneens omvangrijke infrastructuren ontwerpen en onderhouden waarbinnen illegale praktijken plaats kunnen vinden. Men kan dus wel zeggen dat het recht een fikse inhaalbeweging aan het maken is. We kunnen maar hopen dat die inhaalbeweging de goede richting uit blijft gaan.